

A STUDY AND ANALYSIS OF FACTORS AFFECTING SUCCESS IN PUBLISHING IN TCI TIER 1 AND TCI TIER 2 JOURNALS FOR THE DEVELOPMENT OF RESEARCH CAPACITY AT NAKHON PHANOM UNIVERSITY

Tidarat PAPHATPHONG¹ and Pachchayathan KINNARES^{1*}

1 Research and Development Institute, Nakhon Phanom University, Nakhon Phanom, Thailand;
make_alist@hotmail.com (P. K.) (Corresponding Author)

ABSTRACT

This study aimed to examine and analyze the factors influencing successful publication in TCI Tier 1 and TCI Tier 2 journals, with reference to the context of research capacity development at Nakhon Phanom University. A mixed-methods approach was employed, including quantitative analysis of past publications. The findings revealed that the key factors affecting publication success include the quality and originality of the research, the alignment between the manuscript content and the journal's scope, the rigor of the research methodology, academic writing skills, the researcher's experience, the availability of mentors or academic networks, and systematic revision of manuscripts based on reviewers' comments. In addition, institutional support factors—such as publication promotion policies, funding support systems, academic writing skill development, and advisory mechanisms—were found to play a significant role in increasing the likelihood of publication, particularly in TCI Tier 1 journals. The results of this study can be utilized as supporting information for formulating policy guidelines and measures to enhance the quality of academic outputs at Nakhon Phanom University, ensuring alignment with the university's development goals.

Keywords: Academic Publication, TCI Tier 1, TCI Tier 2, Success Factors, Researchers

CITATION INFORMATION: Paphatphong, T., & Kinnares, P. (2026). A Study and Analysis of Factors Affecting Success in Publishing in TCI Tier 1 and TCI Tier 2 Journals for the Development of Research Capacity at Nakhon Phanom University. *Procedia of Multidisciplinary Research*, 4(7), 21

ศึกษาและวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการตีพิมพ์ในวารสาร TCI 1 และ TCI 2 เพื่อการพัฒนาศักยภาพนักวิจัยของมหาวิทยาลัยนครพนม

ธิดารัตน์ ประพัฒน์พงษ์¹ และ พิชญทัฬห์ กิณเรศ^{1*}

1 สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยนครพนม; make_alist@hotmail.com (พิชญทัฬห์) (ผู้ประพันธ์บรรณ
กิจ)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการตีพิมพ์ผลงานวิชาการในวารสาร TCI Tier 1 และ TCI Tier 2 โดยเชื่อมโยงกับบริบทการพัฒนาศักยภาพนักวิจัยของมหาวิทยาลัยนครพนม ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน ประกอบด้วย การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจากผลงานตีพิมพ์ย้อนหลัง พบว่า ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อความสำเร็จในการตีพิมพ์ ได้แก่ คุณภาพและความใหม่ของงานวิจัย ความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาบทสรุปของวารสาร ความเข้มแข็งของระเบียบวิธีวิจัย ทักษะการเขียนบทความวิชาการ ประสบการณ์ของผู้วิจัย การมีพี่เลี้ยงหรือเครือข่ายทางวิชาการ และการปรับแก้บทความตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิอย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ ยังพบว่า ปัจจัยสนับสนุนจากสถาบัน เช่น นโยบายส่งเสริมการตีพิมพ์ ระบบสนับสนุนงบประมาณ การพัฒนาทักษะการเขียน และกลไกการให้คำปรึกษา มีส่วนสำคัญต่อการเพิ่มโอกาสในการตีพิมพ์ โดยเฉพาะในวารสาร TCI Tier 1

ผลการวิจัยสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการกำหนดแนวทางเชิงนโยบายและมาตรการสนับสนุนการผลิตผลงานวิชาการของมหาวิทยาลัยนครพนมให้มีคุณภาพและสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนามหาวิทยาลัยต่อไป

คำสำคัญ: การตีพิมพ์บทความวิชาการ, TCI Tier 1, TCI Tier 2, ปัจจัยความสำเร็จ

ข้อมูลการอ้างอิง: ธิดารัตน์ ประพัฒน์พงษ์ และ พิชญทัฬห์ กิณเรศ. (2569). ศึกษาและวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการตีพิมพ์ในวารสาร TCI 1 และ TCI 2 เพื่อการพัฒนาศักยภาพนักวิจัยของมหาวิทยาลัยนครพนม.

Procedia of Multidisciplinary Research, 4(7), 21.

บทนำ

การผลิตผลงานวิจัยและการตีพิมพ์บทความวิชาการในวารสารที่มีคุณภาพเป็นภารกิจสำคัญของสถาบันอุดมศึกษาในการสร้างองค์ความรู้ พัฒนาศักยภาพบุคลากร และยกระดับความเข้มแข็งทางวิชาการของประเทศ ในบริบทของประเทศไทย ฐานข้อมูล Thai Journal Citation Index (TCI) ซึ่งแบ่งระดับวารสารออกเป็น TCI Tier 1 และ TCI Tier 2 ถือเป็นกลไกสำคัญในการประเมินคุณภาพของวารสารและผลงานวิจัย โดยการตีพิมพ์ในวารสาร TCI Tier 1 มักสะท้อนถึงคุณภาพงานวิจัยที่อยู่ในระดับสูง มีมาตรฐานการพิจารณาบทความที่เข้มข้น และได้รับการยอมรับในวงวิชาการมากกว่าวารสารในระดับ TCI Tier 2

มหาวิทยาลัยนครพนมในฐานะสถาบันอุดมศึกษาในภูมิภาค มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนงานวิจัยและนวัตกรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นและประเทศ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพนักวิจัยให้สามารถผลิตผลงานวิชาการที่มีคุณภาพและสามารถตีพิมพ์ในวารสารที่ได้รับการยอมรับ อย่างไรก็ตาม จากข้อจำกัดด้านทรัพยากร ประสบการณ์ของนักวิจัย และความท้าทายในกระบวนการตีพิมพ์ ทำให้การเพิ่มจำนวนและคุณภาพของผลงานตีพิมพ์ โดยเฉพาะในวารสาร TCI Tier 1 ยังเป็นประเด็นที่ต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ความสำเร็จในการตีพิมพ์ผลงานวิชาการไม่ได้ขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านคุณภาพของงานวิจัยเพียงอย่างเดียว แต่ยังเกี่ยวข้องกับปัจจัยหลากหลายทั้งในระดับบุคคล เช่น ทักษะการเขียนเชิงวิชาการ ประสบการณ์ และเครือข่ายวิชาการ ระดับผลงาน เช่น ความใหม่และความสอดคล้องกับขอบเขตของวารสาร และระดับสถาบัน เช่น นโยบายสนับสนุนงบประมาณ และระบบพี่เลี้ยงหรือการให้คำปรึกษา ดังนั้น การทำความเข้าใจปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการตีพิมพ์จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการกำหนดแนวทางในการพัฒนาศักยภาพนักวิจัยอย่างเป็นระบบ

จากเหตุผลดังกล่าว การศึกษานี้จึงมุ่งศึกษาและวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการตีพิมพ์ผลงานวิชาการในวารสาร TCI Tier 1 และ TCI Tier 2 โดยเชื่อมโยงกับบริบทของมหาวิทยาลัยนครพนม เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงประจักษ์สำหรับการใช้ในการวางแผนเชิงนโยบายและพัฒนากลไกสนับสนุนการวิจัย อันจะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพผลงานวิจัยและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางวิชาการของมหาวิทยาลัยในระยะยาว

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดเกี่ยวกับการตีพิมพ์ผลงานวิชาการ

การตีพิมพ์ผลงานวิชาการถือเป็นกลไกสำคัญในการเผยแพร่องค์ความรู้ใหม่และสะท้อนศักยภาพด้านการวิจัยของสถาบันอุดมศึกษา โดยวารสารวิชาการที่ผ่านการประเมินคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพงานวิจัยและการประเมินมาตรฐานทางวิชาการ (Creswell & Creswell, 2018) นอกจากนี้ วารสารในฐานข้อมูลศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thai-Journal Citation Index Centre: TCI) ยังถูกใช้เป็นเกณฑ์สำคัญในการประเมินคุณภาพงานวิจัยและคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย (TCI, 2023)

คุณภาพของงานวิจัยเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการตอบรับตีพิมพ์ในวารสารวิชาการ โดยงานวิจัยที่มีคุณภาพควรมีความชัดเจนของปัญหาวิจัย วิธีดำเนินการวิจัยที่เหมาะสม การวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบ และสามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่ได้ (Polit & Beck, 2021) นอกจากนี้ การเขียนบทความที่มีโครงสร้างชัดเจนและมีการอ้างอิงทางวิชาการที่ถูกต้องยังช่วยเพิ่มโอกาสในการได้รับการตีพิมพ์ (American Psychological Association [APA], 2020)

คุณภาพของงานวิจัยเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการตอบรับตีพิมพ์ โดยงานวิจัยที่มีคุณภาพควรมีความชัดเจนของปัญหาวิจัย วิธีดำเนินการวิจัยที่เหมาะสม การวิเคราะห์ข้อมูลที่น่าเชื่อถือ และสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ได้จริง (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

นอกจากนี้ การเขียนบทความวิชาการอย่างเป็นระบบ มีรูปแบบการอ้างอิงที่ถูกต้อง และมีการอภิปรายผลเชื่อมโยงกับทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จะช่วยเพิ่มโอกาสในการได้รับการตีพิมพ์ในวารสารวิชาการคุณภาพสูง (สุวิมล ว่องวาณิช, 2562)

แนวคิดเกี่ยวกับศักยภาพนักวิจัย

ศักยภาพของนักวิจัยเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการตีพิมพ์ผลงานวิชาการ ซึ่งประกอบด้วยความรู้ด้านระเบียบวิธีวิจัย ประสบการณ์ในการทำวิจัย ทักษะการเขียนเชิงวิชาการ และความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูล (Babbie, 2020) รวมถึงการมีเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการและแรงจูงใจในการผลิตผลงานวิจัยอย่างต่อเนื่อง (Mertens, 2020)

ศักยภาพของนักวิจัยเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการตีพิมพ์ผลงานวิชาการ ซึ่งประกอบด้วยความรู้ด้านระเบียบวิธีวิจัย ทักษะการวิเคราะห์ข้อมูล ประสบการณ์ด้านการวิจัย และความสามารถในการเขียนบทความวิชาการ (ชาย โพธิ์สิตา, 2564)

จากการศึกษาของ วิจารณ์ พานิช (2561) พบว่า การสร้างวัฒนธรรมการวิจัยในสถาบันอุดมศึกษา รวมถึงการมีเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ จะช่วยส่งเสริมศักยภาพของนักวิจัยและเพิ่มจำนวนผลงานตีพิมพ์ได้อย่างต่อเนื่อง

แนวคิดเกี่ยวกับการสนับสนุนจากสถาบัน

การสนับสนุนจากสถาบันมีบทบาทสำคัญต่อการเพิ่มศักยภาพในการผลิตผลงานวิจัย เช่น การสนับสนุนงบประมาณ การจัดอบรมด้านการเขียนบทความวิชาการ การมีระบบพี่เลี้ยงทางวิชาการ และการสนับสนุนค่าตีพิมพ์ (Altbach & Salmi, 2011) สถาบันที่มีนโยบายส่งเสริมงานวิจัยอย่างเป็นระบบจะช่วยเพิ่มทั้งปริมาณและคุณภาพของผลงานตีพิมพ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการตีพิมพ์ผลงานวิชาการ ได้แก่ คุณภาพของงานวิจัย ประสบการณ์ของนักวิจัย การสนับสนุนจากสถาบัน และความร่วมมือทางวิชาการ (Lee & Bozeman, 2005) นอกจากนี้ แนวโน้มข้อมูลการตีพิมพ์ย้อนหลังยังสามารถสะท้อนศักยภาพด้านการวิจัยและพฤติกรรมการตีพิมพ์ของนักวิจัยในแต่ละสถาบันได้อย่างชัดเจน

การสนับสนุนจากสถาบันเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนางานวิจัยและการตีพิมพ์ผลงานวิชาการ เช่น การสนับสนุนงบประมาณวิจัย การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการเขียนบทความวิชาการ การมีระบบพี่เลี้ยงงานวิจัย และการสนับสนุนค่าตีพิมพ์ (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2560)

งานวิจัยของ นงลักษณ์ วิรัชชัย (2561) พบว่า สถาบันที่มีระบบบริหารจัดการงานวิจัยที่ชัดเจนและมีนโยบายสนับสนุนด้านวิชาการอย่างต่อเนื่อง จะช่วยเพิ่มคุณภาพและปริมาณผลงานตีพิมพ์ของบุคลากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดการวิจัยนี้พัฒนาขึ้นจากการบูรณาการข้อมูลจากการทบทวนวรรณกรรมและข้อมูลสถิติย้อนหลัง 3 ปีของมหาวิทยาลัยนครพนม โดยพิจารณาว่าความสำเร็จในการตีพิมพ์ผลงานวิชาการเป็นผลลัพธ์ของปัจจัยหลายมิติ ได้แก่ ปัจจัยด้านคุณภาพงานวิจัยและศักยภาพนักวิจัยที่ได้จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ปัจจัยเชิงประจักษ์จากแนวโน้มข้อมูลการตีพิมพ์ย้อนหลัง และปัจจัยสนับสนุนจากสถาบัน ซึ่งทั้งหมดมีความสัมพันธ์และส่งผลร่วมกันต่อโอกาสในการตีพิมพ์ในวารสาร TCI Tier 1 และ TCI Tier 2

กรอบแนวคิดการวิจัย

การบูรณาการข้อมูลจากการทบทวนวรรณกรรมและข้อมูลสถิติย้อนหลัง 3 ปีของมหาวิทยาลัยนครพนม เพื่ออธิบายปัจจัยที่ส่งผลต่อโอกาสในการตีพิมพ์ผลงานวิชาการในวารสาร TCI Tier 1 และ TCI Tier 2

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิด

วิธีดำเนินการวิจัย

1) รูปแบบการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) โดยผสมผสานระหว่าง (1) การวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง และ (2) การวิจัยเชิงปริมาณจากข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data Analysis) ย้อนหลัง 3 ปี

เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการตีพิมพ์ผลงานวิชาการในวารสาร TCI Tier 1 และ TCI Tier 2 ในบริบทของมหาวิทยาลัยนครพนม

2) แหล่งข้อมูล

2.1) ข้อมูลเชิงเอกสาร (Documentary Data)

2.1.1 บทความวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการตีพิมพ์ผลงานวิชาการ

2.1.2 ฐานข้อมูล TCI และวารสารวิชาการ

2.1.3 แนวคิดและทฤษฎีด้าน academic writing และ research productivity ใช้สกัดตัวแปรและปัจจัยความสำเร็จ

2.2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data)

รวบรวมจากมหาวิทยาลัยนครพนม ย้อนหลัง 3 ปี เช่น

2.2.1 จำนวนบทความตีพิมพ์ (TCI Tier 1 / Tier 2) ผลการดำเนินงานด้านการวิจัย วิเคราะห์แนวโน้มและความสัมพันธ์

3) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1 ประชากร ข้อมูลผลงานวิจัยและการตีพิมพ์ของมหาวิทยาลัยนครพนม

3.2 กลุ่มตัวอย่าง ใช้ข้อมูลทั้งหมด ของช่วงเวลา 3 ปี

4) เครื่องมือวิจัย

- 4.1 ตารางรวบรวมข้อมูลสถิติย้อนหลัง
- 4.2 แบบวิเคราะห์เนื้อหาจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5) การวิเคราะห์ข้อมูล

- 5.1 การวิเคราะห์เชิงเอกสาร
- 5.2 วิเคราะห์เนื้อหา
- 5.3 สังเคราะห์ปัจจัยความสำเร็จจากงานวิจัย

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์เนื้อหาของบทความที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสาร TCI Tier 1 และ TCI Tier 2 พบว่า Thai-Journal Citation Index (TCI) ฐานข้อมูล Thai-Journal Citation Index (TCI) เป็นระบบที่ใช้ในการจัดกลุ่มและประเมินคุณภาพวารสารวิชาการของประเทศไทย โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มหลัก ได้แก่ TCI กลุ่มที่ 1 (Tier 1) วารสารที่มีคุณภาพสูงผ่านเกณฑ์มาตรฐานด้านการบริหารจัดการและคุณภาพบทความ TCI กลุ่มที่ 2 (Tier 2) วารสารที่ผ่านเกณฑ์พื้นฐานและอยู่ระหว่างการพัฒนาการจัดกลุ่มดังกล่าวมีบทบาทสำคัญต่อการประเมินผลงานวิจัยของนักวิจัยและสถาบันเนื่องจากสะท้อนถึงระดับคุณภาพของการตีพิมพ์ บทความที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสาร TCI Tier 1 ส่วนใหญ่มีลักษณะร่วมกัน ได้แก่ การกำหนดปัญหาวิจัยที่ชัดเจน การใช้ระเบียบวิธีวิจัยที่มีความเข้มแข็ง มีการอ้างอิงงานวิจัยที่ทันสมัย และมีการอภิปรายผลเชื่อมโยงกับทฤษฎีหรือองค์ความรู้อย่างเป็นระบบ ขณะที่บทความใน TCI Tier 2 แม้จะมีคุณภาพทางวิชาการในระดับที่ยอมรับได้ แต่ยังพบข้อจำกัดบางประการ เช่น การอภิปรายผลยังไม่เชื่อมโยงกับทฤษฎีอย่างลึกซึ้ง การออกแบบวิจัยยังมีข้อจำกัดด้านขนาดกลุ่มตัวอย่าง หรือการนำเสนอผลการวิจัยยังขาดความชัดเจนในเชิงวิชาการ

ในระบบนิเวศการวิจัยของประเทศไทย ฐานข้อมูลดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thai Journal Citation Index: TCI) ทำหน้าที่เป็นกลไกหลักในการประเมินระดับคุณภาพ (Quality Assessment) และกำหนดมาตรฐานทางวิชาการ (Academic Standards) การจัดกลุ่มวารสารออกเป็น Tier 1 และ Tier 2 เป็นตัวบ่งชี้สำคัญถึงศักยภาพในการผลิตองค์ความรู้และการได้รับการยอมรับในระดับชาติ ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อการจัดอันดับสถาบันและการเลื่อนตำแหน่งทางวิชาการ วิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยความสำเร็จ (Success Factors) และลักษณะเฉพาะทางบรรณมิติของบทความที่ได้รับการตอบรับตีพิมพ์ในวารสาร TCI Tier 1 และ Tier 2 โดยใช้กรณีศึกษาจากมหาวิทยาลัยนครพนม ข้อมูลชุดนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นกรอบการวางแผนเชิงนโยบาย (Policy Planning) สำหรับการยกระดับศักยภาพนักวิจัยและการจัดสรรทรัพยากรสนับสนุนอย่างมีกลยุทธ์ เพื่อเปลี่ยนผ่านจากเน้นการเพิ่มปริมาณสู่การสร้างการแข่งขันเชิงคุณภาพอย่างยั่งยืน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการตีพิมพ์ย้อนหลัง 3 ปี (พ.ศ. 2565-2567) พบว่า จำนวนบทความวิชาการของมหาวิทยาลัยนครพนมมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเพิ่มจาก 12 เรื่องในปี พ.ศ. 2565 เป็น 45 เรื่องในปี พ.ศ. 2566 และเพิ่มขึ้นเป็น 59 เรื่องในปี พ.ศ. 2567 สะท้อนถึงการพัฒนาศักยภาพด้านการวิจัยของนักวิจัยอย่างมีนัยสำคัญ

เมื่อพิจารณาแยกตามระดับวารสาร พบว่า วารสาร TCI Tier 1 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจาก 11 เรื่อง เป็น 29 เรื่อง และ 35 เรื่องตามลำดับ แสดงถึงการยกระดับคุณภาพผลงานวิจัยอย่างต่อเนื่อง ขณะที่วารสาร TCI Tier 2 มีการเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วจาก 1 เรื่อง เป็น 16 เรื่อง และ 24 เรื่อง สะท้อนถึงการขยายตัวของฐานการผลิตผลงานวิจัย

จำนวนบทความใน TCI Tier 1 จะเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน แต่ผลงานวิจัยยังคงมีสัดส่วนหนึ่งที่กระจุกตัวอยู่ใน TCI Tier 2 ซึ่งแสดงถึงโอกาสในการพัฒนาและยกระดับคุณภาพงานวิจัยให้สามารถตีพิมพ์ในวารสารที่มีมาตรฐานสูงมากยิ่งขึ้น จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเอกสาร พบว่า ความสำเร็จในการตีพิมพ์ผลงานวิชาการเป็นผลลัพธ์ของปัจจัยหลายมิติ ได้แก่ ปัจจัยด้านศักยภาพของนักวิจัย คุณภาพของผลงานวิจัย ระบบสนับสนุนจากสถาบัน ระบบพี่เลี้ยง โดยปัจจัย

เหล่านี้มีความสัมพันธ์กันและส่งผลร่วมกันต่อโอกาสในการตีพิมพ์ในวารสารที่มีคุณภาพสูง นอกจากนี้ ยังพบว่า แนวโน้มการตีพิมพ์ในหลายสถาบันมีลักษณะเริ่มจากการตีพิมพ์ในวารสารระดับกลาง (Tier 2) และพัฒนาไปสู่วารสารคุณภาพสูง (Tier 1) ซึ่งสะท้อนกระบวนการพัฒนาศักยภาพนักวิจัยในระยะยาว

ตารางที่ 1 ตารางเปรียบเทียบเชิงวิเคราะห์ (Comparison Matrix TCI Tier 1 vs. Tier 2)

จากการสังเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติและเนื้อหาบทความวิจัยของมหาวิทยาลัยนครพนม (พ.ศ. 2565-2567) พบความแตกต่างเชิงลึกดังนี้

ประเด็นเปรียบเทียบ	วารสาร TCI Tier 1	วารสาร TCI Tier 2
มาตรฐานการบริหารจัดการและคุณภาพบทความ	มีระดับ Academic Rigor สูง ผ่านเกณฑ์ประเมินที่เข้มงวด มุ่งเน้น Citation Impact ในวงกว้าง	ผ่านเกณฑ์มาตรฐานพื้นฐาน มักเป็นแหล่งรองรับผลงานเพื่อส่งสมประสบการณ์
ลักษณะเด่นของระเบียบวิธีวิจัยและปัญหาวิจัย	ปัญหาวิจัยมีความชัดเจนสูง ออกแบบระเบียบวิธีวิจัยที่เข้มแข็ง น่าเชื่อถือ และลดช่องว่างงานวิจัยเดิม	คุณภาพทางวิชาการอยู่ในเกณฑ์ยอมรับได้ แต่อาจมีข้อจำกัดด้านขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size Limitations)
การอ้างอิงและการอภิปรายผล (Discussion)	อ้างอิงแหล่งข้อมูลทันสมัย สังเคราะห์องค์ความรู้ใหม่ผ่านการเชื่อมโยงกับทฤษฎีอย่างเป็นระบบ	การอภิปรายผลมักเป็นระดับพื้นฐาน ยังไม่เชื่อมโยงกับทฤษฎีหรือกรอบแนวคิดอย่างลึกซึ้ง
ข้อจำกัดที่พบทั่วไปในบทความ	พบข้อจำกัดน้อย เนื่องจากมีการบริหารจัดการความเสี่ยง (Risk Mitigation) ในขั้นตอนการออกแบบวิจัย	การนำเสนอผลขาดความชัดเจนในบางมิติ และการออกแบบวิจัยบางส่วนยังมีช่องว่างเชิงคุณภาพ
แนวโน้มจำนวนการตีพิมพ์ (พ.ศ. 2565-2567)	เติบโตอย่างมีเสถียรภาพ: 11 เรื่อง (2565) → 29 เรื่อง (2566) → 35 เรื่อง (2567)	เติบโตอย่างก้าวกระโดด ใน 3 ปี: 1 เรื่อง (2565) → 16 เรื่อง (2566) → 24 เรื่อง (2567)

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยจากการวิเคราะห์ข้อมูลการตีพิมพ์ย้อนหลัง 3 ปี (พ.ศ. 2565-2567) ของมหาวิทยาลัยนครพนม พบว่า จำนวนบทความวิชาการมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งในวารสาร TCI Tier 1 และ TCI Tier 2 โดยเฉพาะในช่วงปี พ.ศ. 2566-2567 ซึ่งถือเป็นช่วงที่มีการเติบโตอย่างก้าวกระโดด สะท้อนถึงการพัฒนาศักยภาพด้านการวิจัยของนักวิจัยและประสิทธิภาพของระบบสนับสนุนของมหาวิทยาลัย

ผลการศึกษาที่สอดคล้องกับแนวคิดด้าน research productivity ที่ระบุว่า จำนวนผลงานวิจัยของสถาบันมีความสัมพันธ์กับปัจจัยสนับสนุน เช่น นโยบาย งบประมาณ และระบบบริหารจัดการงานวิจัย ซึ่งมีบทบาทสำคัญต่อการเพิ่มผลผลิตทางวิชาการขององค์กร โดยเฉพาะในบริบทของสถาบันอุดมศึกษาในภูมิภาคที่กำลังพัฒนา (Phoocharoensil, 2565; โอนชยา โพธิ์ทอง, 2566)

ผลการค้นพบดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยด้าน academic publishing ที่ชี้ให้เห็นว่า นักวิจัยมักเริ่มต้นการตีพิมพ์ในวารสารที่มีข้อกำหนดไม่สูงมาก (เช่น Tier 2) ก่อนจะพัฒนาไปสู่การตีพิมพ์ในวารสารที่มีคุณภาพสูงกว่า (Tier 1) ซึ่งเป็นกระบวนการสะสมประสบการณ์และพัฒนาทักษะการเขียนบทความวิชาการ (Academic Writing) อย่างต่อเนื่อง ผลการศึกษายังสะท้อนถึงบทบาทสำคัญของปัจจัยที่ระบุในงานวิจัยที่ผ่านมา ได้แก่ ความใหม่ของงานวิจัย ความเข้มแข็งของระเบียบวิธีวิจัย และความสอดคล้องกับขอบเขตของวารสาร ซึ่งเป็นปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ รวมถึงทักษะการปรับแก้บทความตามข้อเสนอแนะ ซึ่งถือเป็นปัจจัยเชิงกระบวนการที่มีผลอย่างมีนัยสำคัญต่อความสำเร็จในการตีพิมพ์

ผลการวิจัยยังสะท้อนให้เห็นถึงบทบาทของ ปัจจัยเชิงสถาบัน ที่มีผลต่อการเพิ่มจำนวนผลงานตีพิมพ์ เช่น การส่งเสริมเชิงนโยบาย การสนับสนุนงบประมาณ และการพัฒนาศักยภาพนักวิจัยผ่านการอบรมและระบบพี่เลี้ยง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดที่ระบุว่า มหาวิทยาลัยที่มีระบบสนับสนุนที่เข้มแข็ง จะสามารถเพิ่มทั้งปริมาณและคุณภาพของผลงานวิจัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ แม้มหาวิทยาลัยนครพนมจะมีแนวโน้มการเติบโตของผลงานวิจัยที่ชัดเจน แต่ผลการศึกษาชี้ให้เห็นถึง “ช่องว่างเชิงคุณภาพ” กล่าวคือ การเพิ่มขึ้นของผลงานยังคงกระจุกตัวในวารสาร TCI Tier 2 ในสัดส่วนที่ค่อนข้างสูง ซึ่งสะท้อนถึงความจำเป็นในการพัฒนากลไกเชิงระบบเพื่อยกระดับคุณภาพผลงานวิจัย เช่น การพัฒนาทักษะการเขียนเชิงวิชาการ การให้คำปรึกษาเชิงลึก และการวางกลยุทธ์การเลือกวารสารเป้าหมายอย่างเหมาะสม ผลการวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่า ความสำเร็จในการตีพิมพ์ผลงานวิชาการไม่ได้ขึ้นอยู่กับปริมาณผลงานเพียงอย่างเดียว แต่ต้องอาศัยการพัฒนาอย่างสมดุลระหว่าง “ปริมาณ” และ “คุณภาพ” ภายใต้ระบบสนับสนุนที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการยกระดับศักยภาพนักวิจัยและความสามารถทางวิชาการของมหาวิทยาลัยนครพนมในระยะยาว

ข้อเสนอแนะที่ได้รับจากการวิจัย

- 1) พัฒนาศักยภาพนักวิจัยเชิงลึก ควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการออกแบบงานวิจัย การเขียนบทความวิชาการ และการเลือกวารสารเป้าหมาย เพื่อเพิ่มโอกาสในการตีพิมพ์ในวารสาร TCI Tier 1
- 2) ควรสร้างระบบจับคู่ระหว่างนักวิจัยที่มีประสบการณ์ในการตีพิมพ์ในวารสารคุณภาพสูงกับนักวิจัยรุ่นใหม่ เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้และเพิ่มคุณภาพผลงานต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรขยายขอบเขตการศึกษาไปยังมหาวิทยาลัยอื่นหรือสถาบันอุดมศึกษาในภูมิภาคต่าง ๆ เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการตีพิมพ์ผลงานวิชาการ และเพิ่มความครอบคลุมของผลการวิจัย
- 2) ควรศึกษาปัจจัยเชิงลึกเพิ่มเติม เช่น แรงจูงใจส่วนบุคคล ภาระงานสอน ทักษะภาษาอังกฤษ เครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ และประสบการณ์ด้านการวิจัย ซึ่งอาจมีผลต่อโอกาสในการตีพิมพ์ผลงานในวารสารคุณภาพสูง
- 3) ควรเก็บข้อมูลเพิ่มเติม ในรูปแบบการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง

เอกสารอ้างอิง

- คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. (2564). การวิเคราะห์ผลงานวิจัยและความร่วมมือทางวิชาการของคณะ: รายงานวิจัย. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เจดจันทร์ ราชบุรณะ, และ ครรชิต บุญเรือง. (2566). การวิเคราะห์แนวโน้มผลงานวิจัยระดับนานาชาติของประเทศไทย ระหว่างปี ค.ศ. 2018-2022 โดยใช้ฐานข้อมูล. วารสารบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์, 41(1), 23-38.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2561). การวิจัยและสถิติทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.

- ปาริชาติ สถาปิตานนท์. (2563). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการตีพิมพ์ผลงานวิชาการของอาจารย์มหาวิทยาลัยไทย. *วารสารวิจัยและพัฒนาอุดมศึกษา*, 15(2), 45-60.
- วิจารณ์ พานิช. (2561). *การสร้างวัฒนธรรมวิจัยในสถาบันอุดมศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสยามกัมมาจล.
- ศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย. (2566). *เกณฑ์การประเมินคุณภาพวารสารในฐานข้อมูล TCI*. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2560). *แนวทางการพัฒนาคุณภาพงานวิจัยในสถาบันอุดมศึกษาไทย*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2561). *แนวทางการพัฒนาคุณภาพงานวิจัยและผลงานวิชาการของสถาบันอุดมศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สุวิมล ว่องวาณิช. (2562). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อโนชยา โพธิ์ทอง. (2566). การวิเคราะห์ผลงานตีพิมพ์ระดับนานาชาติของมหาวิทยาลัยมหิดล ระหว่างปี พ.ศ. 2562-2566 *วารสารการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และองค์กร*, 15(2), 45-60.
- Phoocharoensil, S. (2022). The development of Thai academic journals in the Thai-Journal Citation Index (TCI). *Journal of Language and Culture*, 40(1), 1-15.

Data Availability Statement: The raw data supporting the conclusions of this article will be made available by the authors, without undue reservation.

Conflicts of Interest: The authors declare that the research was conducted in the absence of any commercial or financial relationships that could be construed as a potential conflict of interest.

Publisher's Note: All claims expressed in this article are solely those of the authors and do not necessarily represent those of their affiliated organizations, or those of the publisher, the editors and the reviewers. Any product that may be evaluated in this article, or claim that may be made by its manufacturer, is not guaranteed or endorsed by the publisher.

Copyright: © 2026 by the authors. This is a fully open-access article distributed under the terms of the Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International (CC BY-NC-ND 4.0).